

ZPĚTNÁ VAZBA OD ÚČASTNÍKŮ ZAHRANIČNÍCH POBYTŮ V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS+ OHLEDNĚ JEJICH DOVEDNOSTÍ UPLATNITELNÝCH NA TRHU PRÁCE PŘI ZAHÁJENÍ ZAHRANIČNÍHO POBYTU

Základní informace o programu Erasmus+

V roce 2014 spustila Evropská unie nový vzdělávací program Erasmus+, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Erasmus+ je nástupcem Programu celoživotního učení, programu Mládež v akci a dalších. Cílem programu Erasmus+ je zvýšit kvalitu a přiměřenost kvalifikací a dovedností. Dvě třetiny prostředků z tohoto programu jsou určeny na stipendia více než 4 milionům osob za účelem studia, odborné přípravy, práce či dobrovolnické činnosti v zahraničí v období 2014–2020.

Programu Erasmus+ se mohou zúčastnit žáci, studenti, učitelé, dobrovolníci, vedoucí mládeže, vzdělavatelé, odborníci z podniků a veřejného sektoru a funkcionáři amatérských sportovních organizací. Lze z něj také poskytnout finanční prostředky na partnerství vzdělávacích zařízení, mládežnických organizací, podniků, místních a regionálních úřadů a nevládních organizací, jakož i na reformy v členských státech s cílem modernizovat vzdělávání a odbornou přípravu a podpořit inovace, podnikatelské schopnosti a zaměstnanost.

Součástí programu je realizace aktivit zaměřených na podporu implementace Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu – ECVET.

Program také více podporuje informační platformy, jako je například eTwinning, které propojují školy prostřednictvím internetu.

V České republice je administrací programu Erasmus+ pověřena přímo řízená organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy – Dům zahraniční spolupráce (DZS). DZS kromě programu Erasmus+ koordinuje řadu dalších mezinárodních vzdělávacích programů a aktivit (AIA, CEEPUS, AKTION, Norské fondy a fondy EHP, Eurodesk, European Schoolnet a další) a realizuje aktivity vztahující se k oblasti podpory vzdělávání.

O šetření

Elektronické dotazníkové šetření účastníků programu ERASMUS+ před dlouhodobým výjezdem do zahraničí (na období delší než 2 měsíce) probíhá kontinuálně a je pravidelně vyhodnocováno. Tato studie přináší zjištění z prvních dvou vln, a to za období září 2015 - leden 2016 a únor - srpen 2016. V této studii jsou shrnuty a analyzovány názory účastníků zahraničních výjezdů na začátku jejich pobytu. Cílem tohoto šetření je zjistit u účastníků zahraničních výjezdů jejich hodnocení vlastních dovedností uplatnitelných na trhu práce (znalost a schopnost využívat cizí jazyky, počítačové dovednosti a osobnostní charakteristiky ulehčující začlenění do nového pracovního, studijního i sociálního prostředí). Tyto výstupy budou následně porovnány s novým hodnocením účastníků, které se uskuteční po skončení zahraničního pobytu, a to tak, aby bylo možné posoudit, jaký vliv měl zahraniční pobyt na vývoj sledovaných dovedností u účastníků zahraničních pobytů.

Tato studie shrnuje celkové výsledky obou vln před výjezdem, protože v průběhu obou šetření nebyla měněna struktura dotazníku ani nebyl prokázán významný rozdíl mezi odpověďmi respondentů v obou časových úsecích.

Sběr dat probíhá adresně u konkrétních účastníků mobilit a stejní účastníci budou oslovováni i po návratu ze zahraničního pobytu, aby bylo možné porovnat jejich posun ve sledovaných oblastech dovedností, a tím se zhodnotil vliv mobilit na rozvoj uvedených dovedností u účastníků mobilit. Přestože sběr dat je, jak bylo zmiňováno, adresný, budou data po spárování z obou šetření anonymizována a zpracována hromadně. Zásadou zpracování zůstává, že individuální data nejsou využívána k žádnému dalšímu zpracování ani poskytována třetí osobě.

O respondentech

V rámci 1. vlny se zapojilo do průzkumu 1301 respondentů, ve 2. vlně odpovídalo 695 respondentů. Celkově se tedy průzkumu zúčastnilo 1 996 účastníků programu Erasmus+, připravujících se na dlouhodobý pobyt v zahraničí. Účastníci šetření byli oslovováni prostřednictvím jejich domovských institucí. Ženy tvořily 70 % z celkového počtu respondentů. Většina respondentů vyplnila kompletně celý dotazník (1952 respondentů).

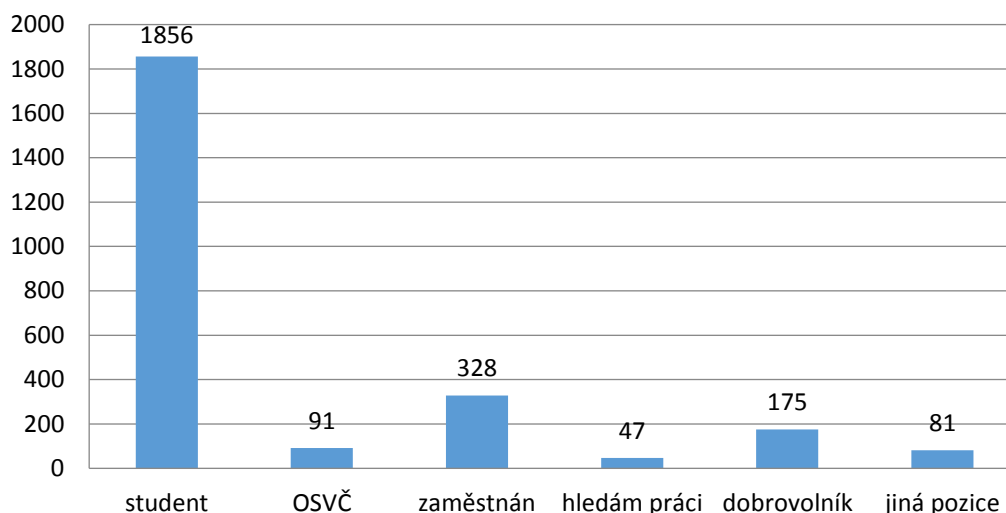
Cílovou skupinou předvýjezdového dotazníku jsou všichni účastníci mobilit trvajících alespoň dva měsíce. Za sledované období od září 2015 do srpna 2016 se takové mobility zúčastnilo 6 933 osob, z nichž 6 725 byli vyjíždějící účastníci mobilit. Největší podíl z nich tvořili vysokostí studenti, a bylo mezi nimi 6 647 českých studentů, kteří studovali nejrůznější obory (nejčastěji obchod, jazyky, sociální, politické a občanské vědy, medicínu právo, informatiku, architekturu, atd.). Mezi vyjíždějícími studenty byly převážně ženy (65 %). Odborné stáže ve firmách v zahraničí ve stejném období absolvovalo pouze 20 osob.

Při pohledu na status respondentů z hlediska jejich postavení na trhu práce (Graf 1) je vidět, že největší zastoupení mají studenti (95 %). Z nich však více než 1/3 uvedla, že souběžně pracuje. Nejčastěji studenti pracují v soukromém sektoru (32 %), jako dobrovolníci (27 %), dále pak podnikají na živnostenský list – OSVČ (14 %). Ve veřejném a neziskovém sektoru pracuje necelých 12 % pracujících studentů. Těch, kteří již nestudují, je pouze 5 %, většinou se jedná o zaměstnance nebo stážisty.

Rozložení všech respondentů ve skupině zaměstnanců (včetně studentů) mezi jednotlivé sektory je následující: 65 % pracuje v soukromém sektoru, 19 % je zaměstnáno ve veřejném sektoru a 16 % jsou zaměstnanci neziskových organizací.

Někteří respondenti uvedli ještě jiné pozice jako občasná brigáda, pracovní stáž, příprava na výjezd.

GRAF 1: ZASTOUPENÍ RESPONDENTŮ DLE POZICE NA TRHU PRÁCE (bylo možno uvést více pozic)

Zdroj: vlastní data.

Zapojení respondentů do mezinárodních aktivit

Další otázka směřovala ke zjištění počtu již absolvovaných zahraničních pobytů, neboť účastníci zahraničních pobytů se velmi často zapojují do těchto programů opakovaně. Z výsledků dotazníků však vyplývá, že většina (73 %) se chystá na svůj první zahraniční pobyt, 20 % již absolvovalo 1 výjezd, více výjezdů absolvovalo pouze 7 % respondentů. Nižší míra opakovaných zahraničních výjezdů souvisí se složením skupiny respondentů, kdy většinu tvoří studenti. Možnost k zahraničnímu výjezdu jim pak poprvé v životě často nabízí právě jejich zapojení do programu Erasmus+ v rámci studia.

O jazykové vybavenosti

Další blok otázek byl věnován jazykovým znalostem respondentů. Byly zde kombinovány otázky zjišťující znalost prokázanou složením zkoušky a vlastnictvím certifikátů s otázkami zaměřenými na sebehodnocení schopnosti jazyk aktivně používat. Otázky se zaměřovaly na znalost cizího jazyka, který budou respondenti v rámci své mezinárodní aktivity (studijního pobytu, stáže, apod.) používat jako pracovní jazyk, ale také na znalost druhého jazyka, pokud respondenti jeho využití předpokládají v rámci svého zahraničního pobytu (např. jako druhý studijní jazyk nebo při sociálním kontaktu, při organizačních záležitostech apod.).

Hlavní pracovní jazyk

Na otázky týkající se hlavního pracovního jazyka odpovídalo 1 998 respondentů.

Jako svůj hlavní pracovní cizí jazyk označilo 68 % respondentů angličtinu, druhým nejčastějším jazykem byla němčina (15 %), 6 % respondentů bude využívat jako hlavní jazyk francouzštinu, španělštinu pak 4 % a italštinu 3 %. Kromě těchto jazyků se ve výčtu objevily i další jazyky jako slovenština, maďarština, polština, nizozemština, katalánština, ruština, řečtina, turečtina, jazyky pobaltských a severských zemí a jazyky zemí bývalé Jugoslávie (Graf 2).

- **Jazykové zkoušky**

Respondenti složili celkem 3 066 jazykových zkoušek (většina respondentů složila i několik zkoušek), a to od maturity až po mezinárodně uznávané certifikáty ve srovnatelné úrovni certifikátu Společného evropského referenčního rámce pro jazyky C2.

Složení maturitní zkoušky z hlavního jazyka uvedlo 65 % respondentů, složení jazykové zkoušky na vysoké škole uvedlo 56 % respondentů. Jazyková znalost skupiny respondentů, kteří složili vysokoškolskou zkoušku, může být značně diferencovaná, protože jsou zde zahrnuti jak ti, kteří zkoušku skládali při studiu jiného oboru, tak i ti, kteří daný jazyk studovali jako svůj hlavní obor. Státní jazykovou zkoušku složilo 5 % respondentů. Pokles významu státní zkoušky odpovídá velkému rozšíření využívání mezinárodně uznávaných certifikátů, které jsou mnohdy požadovány jako vstupní podmínka pro studium v zahraničí.

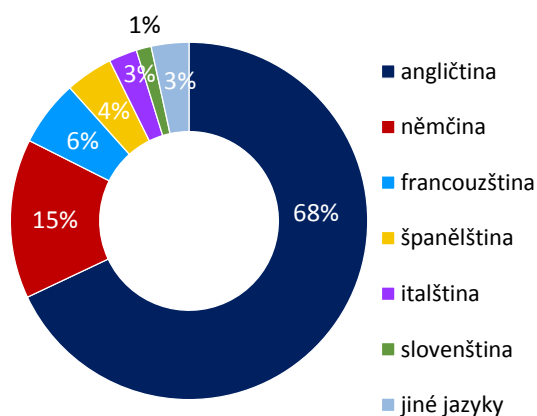
Dále bylo zjišťováno dosažení mezinárodně uznávaného certifikátu ve srovnatelné úrovni certifikátu Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (A1 - C2). Mezinárodně uznávaný certifikát vlastní 25 % respondentů, nejčastěji na úrovních B2, C1.

V Grafu 3 je uvedeno zastoupení jednotlivých druhů jazykových zkoušek v celkovém počtu respondenty složených zkoušek.

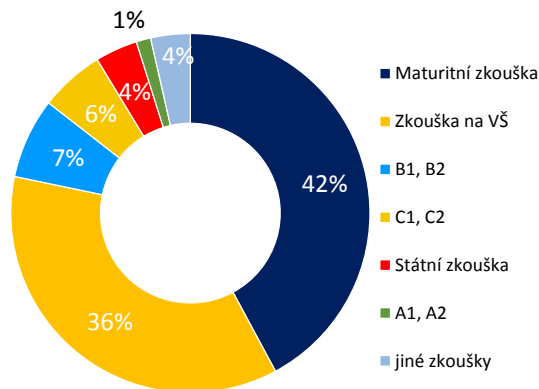
Výsledky odpovídají nejen složení respondentů (většina studentů), ale také období, kdy ke složení zkoušky došlo. Mezi respondenty jsou nejčastěji zastoupeni maturanti z let 2010–2013 (74 %), zkoušku na vysoké škole pak nejčastěji respondenti skládali v letech 2012–2015 (86 %). Složení státní zkoušky či získání mezinárodně uznávaného certifikátu bylo nejčastěji motivováno přípravou na jednu z výše uvedených zkoušek a období s nejvyšší frekvencí složení státní zkoušky je 2012–2015 (63 %) a 2011–2015 u mezinárodně uznávaného certifikátu (83 %).

Část respondentů (5 %) uvedla ještě složení jiné zkoušky (TOEFL, STANAG, On-line zkouška na webu Erasmus+).

GRAF 2: HLAVNÍ CIZÍ JAZYKY, POUŽÍVANÉ RESPONDENTY JAKO PRACOVNÍ

GRAF 3: SLOŽENÉ JAZYKOVÉ ZKOUŠKY DLE ÚROVNĚ DOSAŽENÝCH CERTIFIKÁTŮ

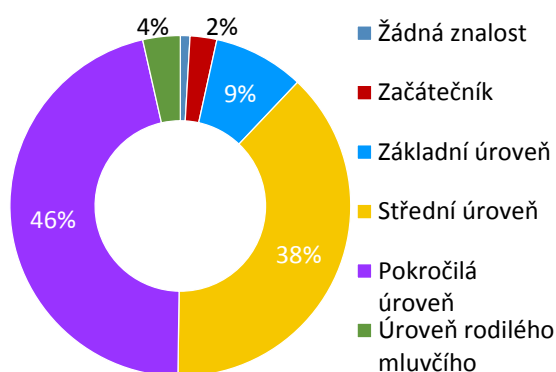

Zdroj: vlastní data.

- **Sebehodnocení schopnosti jazyk používat**

Při vlastním hodnocení respondentů v oblasti znalosti hlavního jazyka (Graf 4) a schopnosti používat hlavní cizí jazyk v různých pracovních a životních situacích (Grafy 5 a 6) se projevuje relativně vysoká sebedůvěra respondentů. Jako střední úroveň hodnotilo svoji znalost 38 % respondentů, za pokročilého uživatele se označilo 46 % respondentů, umírněnější byli respondenti ve svém hodnocení na úrovni rodilého mluvčího (pouze 4 %). Překvapivě se objevila i hodnocení uvádějící nulovou znalost hlavního pracovního jazyka (i když pouze u necelého 1 % respondentů), což před výjezdem na zahraniční pobyt velmi pravděpodobně snižuje šanci na kvalitní zapojení se do mezinárodní aktivity od samého počátku.

GRAF 4: VLASTNÍ HODNOCENÍ ZNALOSTI JAZYKA

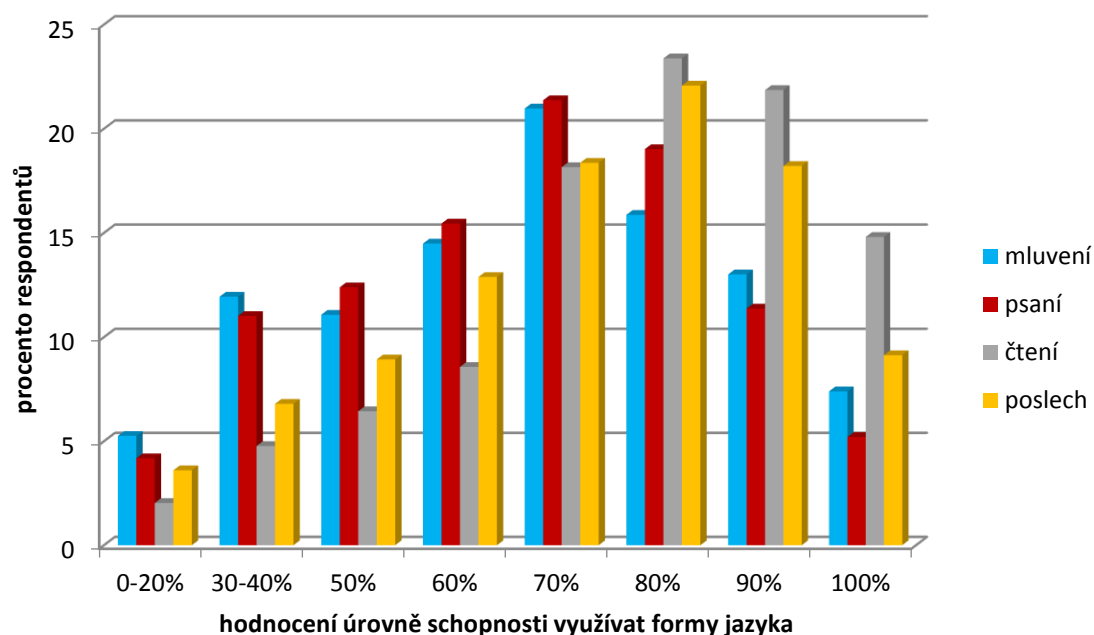

Zdroj: vlastní data.

Další otázky se zaměřily na sebehodnocení míry schopností využívat cizí jazyk k určitému účelu či v určitých situacích. Respondenti uváděli, na kolik procent si věří, že popisovanou situaci zvládnou.

Při vlastním hodnocení schopnosti využívat jednotlivé formy hlavního cizího jazyka (Graf 5) lze pozorovat, že těch, kteří svým schopnostem věří na méně než na 20 %, je menšina (do 5 % respondentů), což odpovídá zhruba počtu respondentů, kteří uvedli, že jejich znalost hlavního pracovního jazyka je minimální. Nejčastěji si respondenti věří na úrovni 70–80 %, a to ve všech formách projevu. Na více než 70 % si respondenti věří v případě čtení (78 % respondentů), psaní (57 %), mluvení (57 %), poslechu (68 %). U nejvyššího hodnocení (100 % víry ve své znalosti) jsou opatrnější, uvádí je pouze asi 10 % respondentů. U nejvyššího hodnocení se také projevují nejvyšší rozdíly mezi jednotlivými formami projevů, nejméně respondentů si na 100 % věří při psaní, nejvíce pak při čtení.

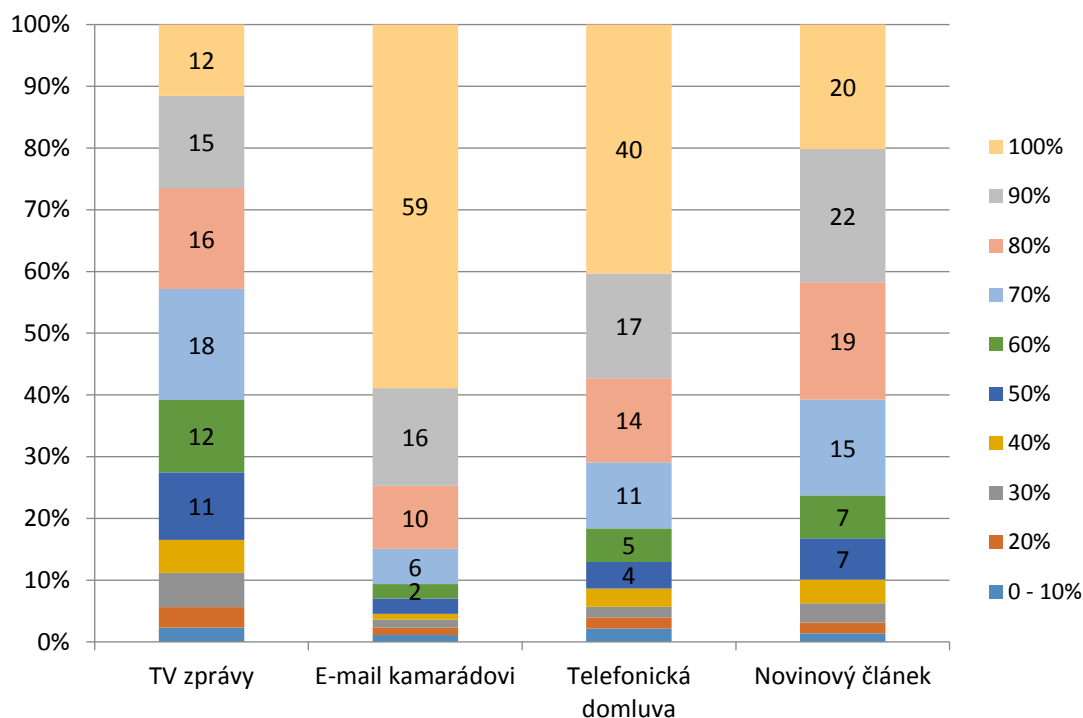
GRAF 5: VLASTNÍ HODNOCENÍ SCHOPNOSTI VYUŽÍVAT JEDNOTLIVÉ FORMY CIZÍHO JAZYKA (V %)

Zdroj: vlastní data.

Co se týče použití cizího jazyka v určitých situacích (Graf 6), nejnějnější připadá respondentům formulace e-mailu kamarádovi o dojednání schůzky, kdy své schopnosti odhaduje na sto procentní 59 % respondentů. Poměrně hodně si respondenti věří i v případě telefonické dohody o plánu na prázdniny/dovolenou (40 % si věří sto procentně). Nejméně jistí jsou si respondenti při čtení novinového článku (20 % sto procentní jistoty) a při poslechu televizních zpráv (12 % sto procentní jistoty). Poslech televize a čtení novin jsou pro cizince i při dobré znalosti jazyka poměrně složité kvůli využívání širšího slovníku i dikci rodilých mluvčích, a proto je zde nižší zastoupení těch, kteří si věří, že tyto situace sto procentně zvládnou. Nejvíce obtíží činí porozumění televizním zprávám, kdy 27 % respondentů uvedlo, že si věří pouze do 50 %. Je tedy zřejmé, že zařazení se do běžného života v zahraničí může být u některých z těchto respondentů poměrně složité.

GRAF 6: VLASTNÍ HODNOCENÍ SCHOPNOSTI VYUŽÍVAT CIZÍ JAZYK V UVEDENÝCH SITUACÍCH (V %)

Zdroj: vlastní data.

Druhý jazyk, který respondenti předpokládají používat v zahraničí

Na otázku týkající se použití druhého jazyka, používaného doplňkově či v běžném životě mimo hlavní mezinárodní aktivitu (studium, stáž, apod.), odpovědělo kladně 1 392 respondentů, 558 z nich naopak o využití druhého jazyka neuvažuje.

Jako svůj druhý cizí jazyk označilo nejvíce respondentů angličtinu (38 %), druhým nejčastějším jazykem byla němčina (16 %), 7 % uvedlo španělštinu, 6 % francouzštinu a portugalskou. Dále pak následují italština, norština, finština, ruština, řečtina a více než desítku dalších jazyků včetně korejštiny, čínštiny a irštiny (Graf 7).

- ***Jazykové zkoušky z druhého jazyka***

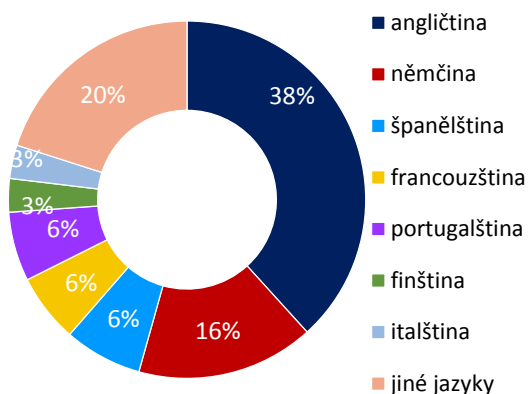
Celkový počet jazykových zkoušek z druhého jazyka, které respondenti složili, je 1 054, což je 1/3 počtu zkoušek složených z hlavního pracovního jazyka. Zatímco u prvního jazyka vychází 1,62 zkoušky na jednoho respondenta, u druhého jazyka je tento poměr nižší a činí pouze 0,75 zkoušky na jednoho respondenta. Z toho lze usuzovat na obecně nižší znalost druhého jazyka.

Složení maturitní zkoušky z druhého jazyka uvedlo 32 % respondentů, složení jazykové zkoušky na vysoké škole uvedlo 28 % respondentů. Státní jazykovou zkoušku složila pouze 2 % respondentů. Jazykovou zkoušku na úrovni certifikátů A1, A2 má pouze 1 %, B1, B2 téměř 7 % a C1, C2 4 %. Složení jiné zkoušky uvedlo 1,5 % respondentů (4 % zkoušek). Jednalo se o zkoušky TEFL, TOEIC, IELTS, DaF, TOPIC a další.

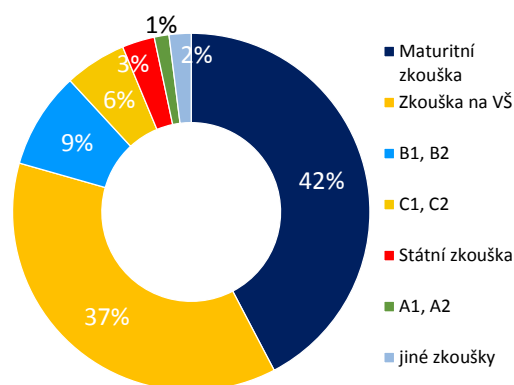
V Grafu 8 je uvedeno zastoupení jednotlivých druhů jazykových zkoušek v celkovém počtu respondentů složených zkoušek. I u druhého jazyka je prakticky stejné zastoupení jednotlivých

druhů zkoušek jako u hlavního jazyka. Zkoušky z druhého jazyka byly skládány v obdobných časových úsecích jako v případě hlavního pracovního jazyka, a je patrné, že se vážou hlavně k době studia.

GRAF 7: HLAVNÍ CIZÍ JAZYKY POUŽÍVANÉ RESPONDENTY JAKO DRUHÝ JAZYK

GRAF 8: SLOŽENÉ JAZYKOVÉ ZKOUŠKY DLE ÚROVNĚ DOSAŽENÝCH CERTIFIKÁTŮ

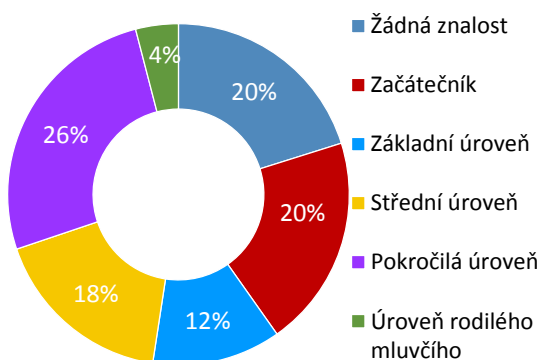

Zdroj: vlastní data.

- **Sebehodnocení schopnosti jazyk používat**

Při vlastním hodnocení respondentů v oblasti znalosti druhého jazyka (Graf 9) a schopnosti používat druhý cizí jazyk v různých pracovních a životních situacích (Graf 10 a 11) lze pozorovat nižší sebedůvěru respondentů, což je v souladu s počtem složených zkoušek, a tedy zjevně i s celkovou znalostí druhého jazyka. 40 % respondentů přiznává prakticky nulovou znalost druhého jazyka, pokročilou a výbornou znalost prezentuje 30 % respondentů, na rozdíl od 50 % v případě hlavního pracovního jazyka. Protože se však jedná o hodnocení druhého jazyka, jeho nedostatečná znalost nebude mít na účast v mezinárodních aktivitách tak významný vliv jako v případě špatné znalosti hlavního pracovního jazyka.

GRAF 9: VLASTNÍ HODNOCENÍ ZNALOSTI DRUHÉHO JAZYKA

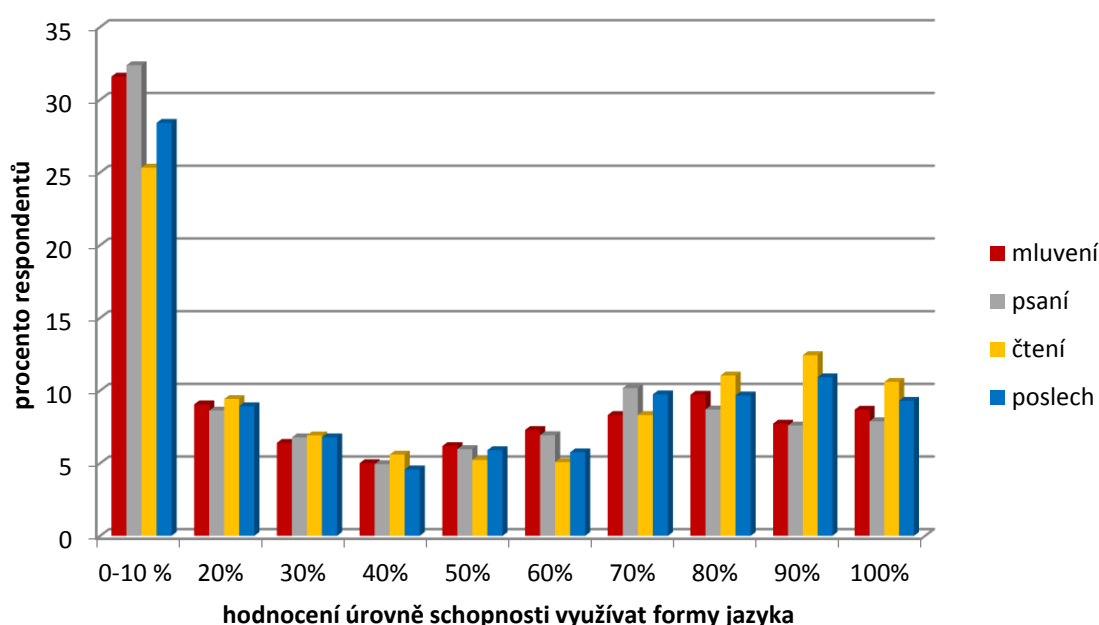

Zdroj: vlastní data.

Při sebehodnocení míry schopností využívat druhý cizí jazyk k určitému účelu či v určitých situacích se projevuje obdobná tendence jako při hodnocení využívání různých forem jazyka a respondenti si obecně věří méně než v případě hlavního pracovního jazyka.

Při vlastním hodnocení schopnosti využívat jednotlivé formy druhého cizího jazyka (Graf 10) lze pozorovat, že velké procento respondentů hodnotí své dovednosti jako velmi nízké, při hodnocení všech čtyř dovedností čtvrtina až třetina respondentů hodnotí svoji znalost na úrovni 0-10 %. Naopak těch, kteří nemají žádný problém s využíváním jazyka, je pouze 8–10 %, a nejméně je těch, kteří hodnotí využívání jazyka jako na střední úrovni. Mezi schopností využívat jednotlivé formy jazyka není prakticky žádný rozdíl mezi různými úrovněmi dovednosti, ať již se jedná o čtení, psaní, poslech či mluvení. Větší rozptyl je patrný u skupiny, která hodnotí své schopnosti jako na nejnižší úrovni. Respondenti v této skupině jsou jistější při psaní a mluvení.

GRAF 10: VLASTNÍ HODNOCENÍ SCHOPNOSTI VYUŽÍVAT JEDNOTLIVÉ FORMY DRUHÉHO JAZYKA (V %)

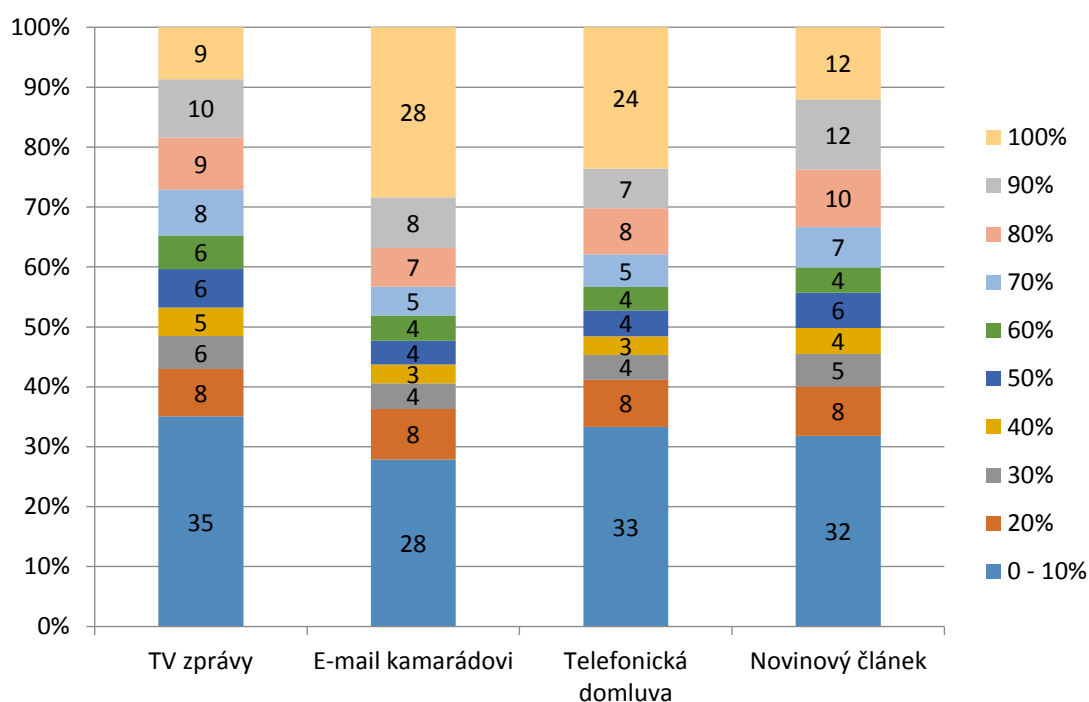

Zdroj: vlastní data.

Co se týče použití druhého cizího jazyka v určitých situacích (Graf 11), při obecně nízké schopnosti jazyk používat připadá respondentům nejsnadnější formulace e-mailu kamarádovi, kdy své schopnosti odhaduje jako stoprocentní 28 %, a telefonické dojednání programu na prázdniny, kdy své schopnosti odhaduje jako stoprocentní 24 % respondentů.

Nejméně jistí jsou si respondenti při čtení novinového článku (12 % stoprocentní jistoty) a při poslechu televizních zpráv (9 % stoprocentní jistoty). Stejně jako u hlavního pracovního jazyka se projevuje i u druhého jazyka to, že porozumění televizním zprávám a čtení novin je pro cizince poměrně složité i při dobré znalosti jazyka, a proto je procento těch, kteří si věří, velmi nízké. Nejvíce obtíží činí porozumění televizním zprávám, kdy 54 % respondentů uvedlo, že si věří pouze na méně než 50 %. U porozumění novinovému článku takto odpovědělo 49 % respondentů.

GRAF 11: VLASTNÍ HODNOCENÍ SCHOPNOSTI VYUŽÍVAT CIZÍ JAZYK V UVEDENÝCH SITUACÍCH (V %)

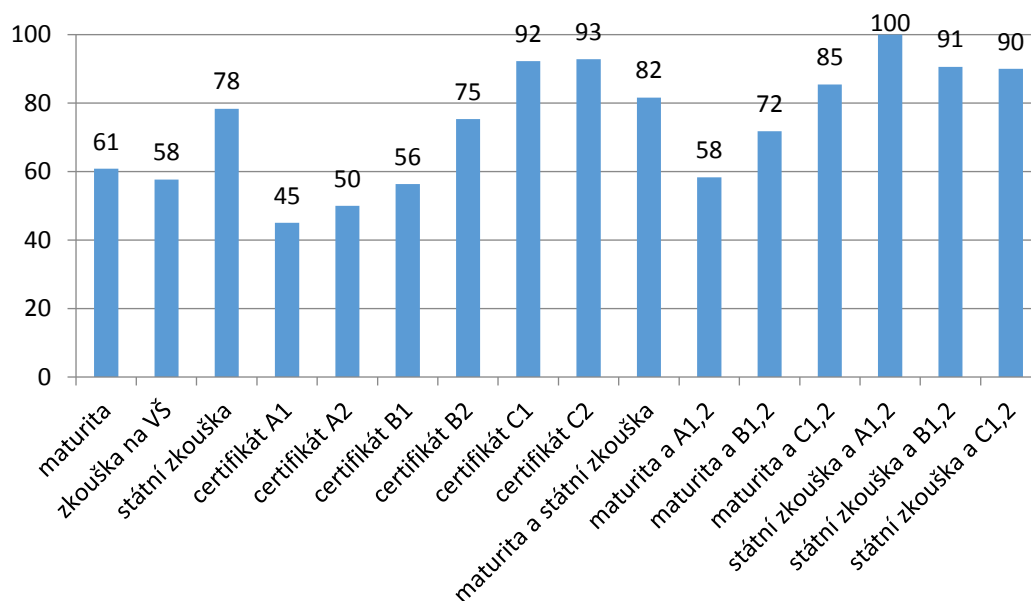
Zdroj: vlastní data.

Při porovnání výsledků u hlavního pracovního a druhého jazyka je zřejmé, že nejčastěji používaným jazykem je angličtina. Tam, kde je angličtina hlavním pracovním jazykem, je jako druhý jazyk nejčastěji předpokládána němčina (16 %). Tam, kde není angličtina jako hlavní pracovní jazyk, je nejčastěji používána jako druhý jazyk.

Vazba certifikátů na vlastní hodnocení znalosti u obou jazyků

Při zkoumání vztahu mezi vlastním hodnocením úrovně znalosti jazyka a dosažením uznávaného certifikátu je patrné, že jsou ve vzájemné korelaci. Jako na pokročilé úrovni či jako na úrovni rodilého mluvčího hodnotí svoji znalost více než 92 % držitelů certifikátu na úrovni C1 a C2 a téměř 80 % absolventů státní jazykové zkoušky. Naopak nejnižší hodnotí svoji znalost držitelé nejnižší úrovně certifikátů (A1 a A2). Dále je vhodné si povšimnout i skutečnosti, že více než 1/3 absolventů maturitní zkoušky dosáhla některého z mezinárodně uznávaných certifikátů nebo státní jazykové zkoušky.

GRAF 12: PODÍL DRŽITELŮ CERTIFIKÁTŮ, KTEŘÍ HODNOTÍ SVOJI ZNALOST JAZYKA JAKO NA POKROČILÉ ÚROVNI A JAKO NA ÚROVNI RODILÉHO MLUVČÍHO (V %)

Zdroj: vlastní data.

O počítačových dovednostech

Počítačové dovednosti, stejně jako jazykové dovednosti, byly zkoumány z hlediska držení certifikátů (certifikáty ECDL – mezinárodní doklad počítačové gramotnosti) a sebehodnocení respondentů, jak prakticky dovedou využívat počítač v různých situacích.

Na tento blok otázek odpovídalo 1928 respondentů.

Vlastnictví ECDL (European Computer Driving Licence)

ECDL definuje minimální standardy výukových programů ve 20 modulech, zaměřených na využívání uživatelských programů, databází, internetu i bezpečného využívání IT. Certifikáty o úspěšném absolvování jednoho nebo více modulů ECDL získalo pouze 1,7 % respondentů a je zřejmé, že význam této certifikace pro mladou generaci klesá. Důvodem poklesu významu ECDL je fakt, že počítačové dovednosti lze ad hoc lehce ověřit zadáním zpracování několika jednoduchých úloh a zaměstnavatelé držení ECDL certifikátů nevyžadují. Navíc se u studentů předpokládá, že využívání počítačů je běžnou součástí jejich práce na vysoké škole.

Celkově respondenti absolvovali 190 zkoušek z modulů ECDL, a to hlavně v letech 2010–2012. Nejčastěji respondenti absolvovali zkoušky ze 7 základních modulů (Základní pojmy informačních a komunikačních technologií, Základy práce s počítačem a správa souborů, Zpracování textu, Práce s tabulkami, Použití databází, Prezentace a Základy práce s internetem a komunikace). Certifikáty z ostatních modulů získali pouze jednotlivci. Jedná se však o tak malou skupinu, že z uvedených zjištění nelze činit jakékoliv závěry.

Sebehodnocení schopnosti používat počítač

Vlastní hodnocení uživatelských zkušeností s počítačem bylo prováděno na základě vyjádření souhlasného či nesouhlasného stanoviska s předloženým výrokem, jak je uvedeno v Tabulce 1.

Z odpovědí vyplývá, že učení se novým produktům a využívání počítače pro práci není pro většinu respondentů problém (souhlas projevilo více než 80 % z nich), nepřítelství vztah k počítačům projevilo zhruba jen 5 % respondentů. Využívání počítače považují respondenti spíše za nutnost než zábavu, k aktivnímu vyhledávání nových způsobů využívání počítače se však přihlásilo 65 % respondentů.

V dnešní době má již většina studentů dobré schopnosti použití výpočetní techniky, bez kterých již není možné si studium na středních a vysokých školách představit. To se také projevilo v tomto dotazníkovém šetření, kde 95 % respondentů tvořili právě studenti.

TABULKA 1: VLASTNÍ HODNOCENÍ SCHOPNOSTI VYUŽÍVAT POČÍTAČ (V %)

Zkušenost s využitím počítače	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše ne-souhlasím	Rozhodně ne-souhlasím
Naučit se používat nový počítačový program (software) je pro mě velmi snadné.	30	53	15	2
Práce s počítačem mi šla vždycky velmi dobře.	35	50	13	2
Považuji za zábavnější dělat práci pomocí počítače než bez něj.	18	45	32	6
Rád/a se učím nové věci na počítači.	29	46	21	4
Často hledám nové způsoby, jak něco udělat pomocí počítače.	20	44	29	7

Zdroj: vlastní data.

O měkkých dovednostech

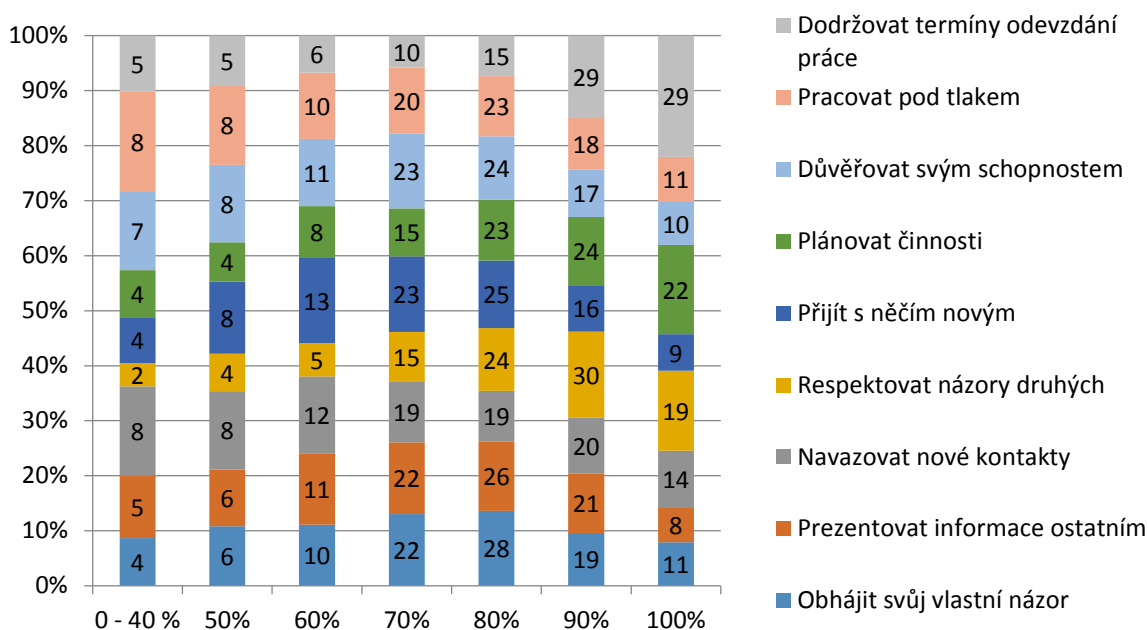
Úroveň osvojení si různých měkkých dovedností, potřebných v nejrůznějších životních situacích (studijních, pracovních i osobních), hodnotili respondenti na základě vlastního posouzení toho, do jaké míry a jakým způsobem jsou schopni vykonávat určité činnosti či se zachovat v určitých situacích. Respondenti byli požádáni, aby označili, na kolik procent jsou schopni provádět uvedené činnosti, kdy 100 % značí bezproblémové zvládnutí situace a 0–10 % žádnou či jen velmi malou schopnost danou situaci zvládat.

Na tento blok otázek odpovídalo 1 921 respondentů.

Při **hodnocení míry schopností zachovat se určitým způsobem** si většina respondentů věří. Nízká míra důvěry ve vlastní schopnosti (na úrovni 0–40 %) byla uvedena pro většinu situací u méně než 8 % respondentů. Naopak důvěru ve vlastní schopnosti na úrovni 80 – 100 % projevily 2/3 respondentů.

Nejvíce si respondenti věří v dodržování termínů, kdy stoprocentní víru v sebe potvrdilo 29 % respondentů, při plánování činností (22 %) a respektování názorů druhých (19 %). Naopak schopnost prezentovat informace ostatním, přicházet s něčím novým či pracovat pod tlakem dobře zvládá daleko menší procento respondentů (stoprocentní víru v tyto schopnosti projevilo jen kolem 10 % respondentů). Rovněž obhajobu vlastních názorů či navazování kontaktů respondenti většinou nepovažují za svoji silnou stránku (Graf 13).

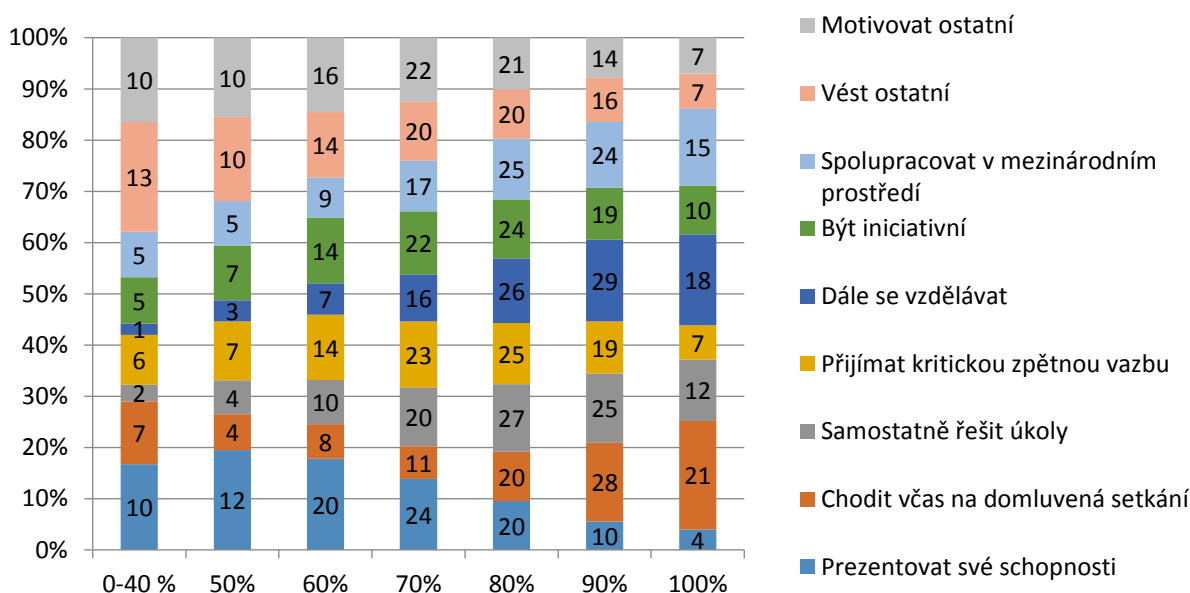
GRAF 13: VLASTNÍ HODNOCENÍ OSOBNOSTNÍCH DOVEDNOSTÍ (SEBEDŮVĚRA V %)

Zdroj: vlastní data.

Při hodnocení sady dalších osobnostních dovedností (Graf 14) si jsou respondenti nejvíce jisti schopností chodit včas na domluvená setkání (stoprocentní víru uvedlo 21 % respondentů), dále se vzdělávat (18 %) a spolupracovat v mezinárodním prostředí (15 %). Naopak nejméně si věří při prezentaci vlastních schopností (4 %), při motivování a vedení ostatních a při přijímání kritické zpětné vazby (7 %).

GRAF 14: VLASTNÍ HODNOCENÍ DALŠÍCH OSOBNOSTNÍCH DOVEDNOSTÍ (SEBEDŮVĚRA V %)

Zdroj: vlastní data.

Zkušenost respondentů s vedením lidí

Praktickou zkušenost s vedením lidí deklarovalo 74 % respondentů. Z nich 33 % uvedlo, že má tuto zkušenost z pracovního prostředí, a 67 % z volnočasových aktivit či dobrovolnické činnosti. Zkušenost z obou prostředí uvedlo 27 % respondentů, žádnou praktickou zkušenost s vedením lidí nemá 26 % respondentů. To odpovídá i rozložení respondentů dle pozice na trhu práce, kdy nejvíce jsou zastoupeni studenti, kteří často ještě neměli možnost získat zkušenost s vedením lidí v pracovním prostředí. Zároveň to ukazuje jejich aktivní přístup při zapojení se do volnočasových aktivit.

Závěrem

Na základě realizovaného dotazníkového šetření lze soudit, že jeho respondenti (účastníci mezinárodních aktivit) disponují dobrými předpoklady pro uplatnění se na trhu práce s ohledem na jejich vybavenost jazykovými a počítačovými dovednostmi. Rovněž si uvědomují svoje osobnostní předpoklady (silné i slabé stránky) pro to, aby se bez problémů pohybovali ve studijním i pracovním prostředí.

Na tomto místě se ještě nabízí krátké porovnání výsledků tohoto šetření respondentů (převážně studentů) před výjezdem s výsledky z jiného šetření realizovaného DZS, neboť v nich byly použité stejné sady otázek.

V souvislosti se zahájením nového vzdělávacího programu Evropské unie Erasmus+ (2014 – 2015) bylo realizováno dotazníkové šetření zjišťující informovanost potenciálních příjemců podpory o programu Erasmus+ a rovněž jejich dovednosti uplatnitelné na trhu práce <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/studie-o-informovanosti-o-programu-erasmus-2-kolo/>. V oblasti zjišťování dovednostních charakteristik (jazykových, počítačových, osobnostních) byly použity shodné otázky, šetření však bylo realizováno na jiném vzorku populace (více než 60 % tvořili pedagogičtí pracovníci).

Z porovnání výsledků obou šetření je patrné, že cílová skupina aktuálního šetření (95 % studentů) považuje svoji znalost jazyka za nižší než skupina starších respondentů. Jako na úrovni pokročilé či jako na úrovni rodlého mluvčího svoji znalost hodnotí 50 % studentů oproti 66 % starších respondentů. To lze přičítat kratší praktické zkušenosti s jazykem, ale i celkově větší jazykové vybavenosti mladé generace, kdy respondenti mají tendenci svoji znalost porovnávat v rámci své věkové skupiny. Ve skupině prvního šetření jsou naopak respondenti, kteří se věnují zapojení do mezinárodních programů dlouhodobě a jejich jazykové schopnosti jsou oproti průměru starší populace nadprůměrné.

Co se týče počítačových dovedností, z hodnocení vyplývá, že mladá generace přistupuje k práci s počítačem s větší lehkostí, ráda a dobře ho využívá a ochotně se učí nové způsoby využití počítačů ve své práci. Zároveň však nepovažuje práci s počítačem za zábavnější než práci bez něj.

Prakticky shodné výsledky vykazují obě skupiny u sebehodnocení osobnostních dovedností.